GAZET'A TRANSILVANIEI.

Redactiunea si Administratiunea:
Brasiovu, piati'a mare Nr. 22. — „Gazet'a" ese: Joi'a si Dumineç'a.
Pretiulu abonamentului:
pe unu anu 10 fl., pe siese luni 5 fl., pe trei luni 3 fl. v. — Tieri esterne 12 fl. pe unu anu séu 28 franci.

Anulu XLI.

Se prenumera:
la postele c. si r. si pe la dd. corespondenti.
Anunciurile:
un'a serie garmondu 6 cr. si timbru de 30 cr. v. a. pentru fiacare publicare. — Scrisori nefrancate nu se primescu. — Manuscripte nu se retramitu.

Nr. 96. **Dumineca, 15|3 Decembre** **1878.**

Ministeriulu romanu.

Brasiovu, 14 Decembre 1878.

Program'a ministeriului romanu reconstituitu, pe care o publicamu mai in josu, ne arata in puçine cuvinte marea problema, ce astépta inca resolvarea ei multiamitóre dela patriotismulu, intielepciunea si abnegatiunea tuturoru ómeniloru de statu din Romani'a, fara distinctiune de partida. Acuma dupa ce statulu romanu a esitu cu onóre si gloria din gravele complicatiunî ale acestoru doi ani din urma, trebuie se se incépa oper'a consolidarei interióre, care asemenea este fórte dificila si impreunata cu multe si grave pericule pentru poporulu romanu. Este c'unu cuventu necesitate de-a restabili odata, cumu dice program'a, sub scutulu legei si alu libertatiei, pacea interna, astfeliu, ca organismulu statului se nu fia espusu in fiecare momentu a fi sguduitu de luptele intestine intre diferitele partide ale tierei. Astadi, candu Romani'a a devenitu independenta, candu esindu de sub tutel'a mariloru poteri, trebuie se se garanteze ea insasi pe sine, se recere mai multu cá ori-candu, cá viéti'a interióra a statului se fia pusa pe base mai solide si mai durabile.

Vediendu-se din tóte partile necessitatea acést'a imperiósa s'ar' crede, ca nu este asia greu de ai corespunde, ca c'unu gradu óre-care de patriotismu si de bunavointia s'ar' poté lecui in curêndu tóte neajunsele, de cari este inca bantuita tiér'a in intru. Dér' dorere, ca nu este asia. Ori-catu de multu amu recunósce, ca Romani'a a progressatu in dieceniile din urma cu pasi gigantici pe tóte terenele vietiei de statu, nu potemu merge asia departe se credemu, ca processulu frementariloru dintre diferitele partide si-ar' fi aflatu pentru totdeaun'a finitulu, acuma la intrarea tierii in nou'a fasa a independentii.

Acést'a independentia impune Romaniei dupa cumu scimu unele indatoriri, cari sunt de natura de a complicá mai multu decatu a usiorá problem'a cea mare a pacei interióre. Peste puçinu se voru intruni Camerele de revisiune, cari voru avé a modificá art. 7 din constitutiune, prin care modificare se se satisfaca asteptariloru Europei de a vedé participandu la drepturile politice pe toti locuitorii Romaniei fara deosebire de religiune. Inca de acuma se manifesta tendintie in tiér'a, cari au de scopu a merge in modificarea constitutiunei multu mai departe, decatu recere situatiunea creata prin tractatulu dela Berlinu si a restringe libertatile, de cari se bucura tiér'a de vreo douedieci de ani incóce. Numai trebuie se o spunemu, ca aceste tendintie sunt fórte periculóse pentru viitórea desvoltare pacinica interióra a Romaniei.

Doue partide mari se combatu necurmatu cu inversiunare intreolalta. Partid'a liberala si aceea a conservatoriloru. Déca aceste doue partide ar' fi compacte in tóta privinti'a, ar' fi mai lesne pentru amendoue si pentru tiéra, dér' ele se compunu mai multu séu mai puçinu dintr'unu siru de grupuri si fractiuni, cari tindu a deveni datatóre de tonu, si prin acést'a aducu de multe-ori mari conturbari in viéti'a constitutionala a statului. In dilele din urma s'au vediutu chiaru semne, ca voiesce a se formá din diferite grupuri o noua partida, care pare a avé de scopu a luá o positiune centrala intre liberali si conservatori.

Cabinetulu reconstituitu vá avé dér' a se luptá cu mari dificultati pana ce va poté realisá nobilulu scopu alu multiamirei tuturoru, alu pacei interne, „singurulu mediulocu de a intari positiunea Romaniei independente si de ai castigá in modu constantu simpathiele si bunavointi'a stateloru europene."

Impregiurarea, ca problem'a acést'a a fostu luata de catra unu cabinetu, a caruia siefu este energiculu si patrioticulu ministru Ionu Bratianu ne indreptatiesce inse a sperá, ca'i va succede macaru in parte ceea ce si-a propusu. Geniulu, care a condusu stindartele victorióse ale armatei romane pe campulu de lupta, va insuflá si barbatiloru de statu ai Romaniei in momentele critice ce-i mai stau inainte, acelu patriotismu curatu, care pune interessulu tierei inaintea tuturoru celorlalte interesse.

Din delegatiunea austriaca.

In siedinti'a delegatiunii austriace din 6 Dec. cuventara toti ministrii comuni imperiali de-a-rendulu unulu dupa altulu. Ministrulu imperialu br. H o f f m a n n dise: Dr. Herbst a accentuatu, ca statulu austro-ungaru are trei ministri de financie, cari se intr'unescu in doue principii, se nu se dé nici unu banu fora de folosu, si creditulu statului se nu se stirbeze de feliu. Herbst lamuresce mai incolo situatiunea financiara austriaca si russésca, dér' i-a scapatu din vedere, ca in Russi'a nu este renta. Numai harthiile nóstre hypotecari se potu cumperá cu harthiile russesci, si in privinti'a asta Austri'a este intr'o situatiune multu mai favorabila, decatu Russi'a. Pentru cá se conservamu creditulu austriacu neatinsu, cauta se stabilimu unu preliminariu acuratu. Ministrulu de financie imperialu cauta se tiena contu de deficitele, cu cari se lupta ministrii amenduroru partiloru imperiului. Ministrulu comunu financialu trebuie mai antaiu se intrebe pe ministrulu de esterne si dupa aceea se se adresseze la ministrulu de resbelu, cá se védia, cu ce sume póte se-i implinésca tóte recerintiele sale ordinare si estraordinare. Ce se atinge de spesele ocupatiunei, observu numai atat'a, ca acelea se voru acoperi din venitele anuale ale aceloru tieri, ba póte se remana si unu prisosu, care se póte bine intrebuintiá pentru redicarea culturii. Noi le ducemu cultur'a si ei se aduca sacrificiile pentru realisarea ei.

Ministrulu imperialu de resbelu, c o m i t e l e B y l a n d - R h e i d t: Multi au combatutu acuisitiunile cele noue din consideratiuni militare dicêndu, ca n'au nici o importantia militara, ba din contra ne impedeca si ingreuiaza positiunea nóstra militara. Eu voiu se lamurescu situatiunea din punctu de vedere militariu. Déca vomu considera litoralulu estinsu actualu alu Dalmatiei indata ne vomu convinge, ca orice atacu din partea ostica isbesce in cóst'a cea lunga a Dalmatiei, pe care numai atunci amu poté-o apará, candu ar' poté fi stapana mariu'a nóstra pe largulu marii, indata ce inse ar' fi silita se se retraga la Pol'a, ar' stá lucrulu catu de reu cu aperarea Dalmatiei. Noi amu intimpinatu multe greutati in aperarea Dalmatiei, candu aveamu pe turci, din partea acést'a, cari nu erau vecini tocmai asia de rei, dér' apoi, candu amu avé vecini pe montenegrini, séu pe serbi, atunci positiunea nóstra ar' fi multu mai critica; si pana acuma au fostu vecinii acestia ómeni neodihniti, dér' atunci candu ar' pune man'a pe aceste provincii, ar' trebui se ne incordamu tóte poterile, cá se aperamu Dalmati'a. Inca si altu periculu, ne ar' ameniutiá, candu ar' fi vêrfulu nordicu alu Bosnii in manile unei poteri dusmane, ca-ci in casu, candu am portá resbelu cu alta potere, avendu noi o armata la Isontio, ni-s'ar' poté taiá comunicatiunea totalu.

Acuma, ocupandu noi aceste provincii, positiunea nóstra au luatu cu totulu alta façia, ca Drin'a ne ofera o positiune fórte avantagiósa de catra Serbi'a, pe care o imbraçiosiamu acum'a din dóue laturi, si astfeliu amu adus'o in sfer'a poterii nóstre. Drin'a infer. si Foci'a forméza o fruntaria fórte avantagiósa de catra Bulgari'a. Mai inainte Montenegrulu ne imbraçiosia din dóue parti, acum'a 'lu imbraçiosiamu noi din dóue parti. Acuma Dalmati'a nu ne mai este atatu de amenintiata, cu atatu mai vertosu, ca frontier'a ni-s'a mai scurtatu cu 525 chilometre, si avemu unu complecsu de tieri bine rotundîtu. Calea ferata din valea Moravei, peste care suntemu stapani prin positiunea nóstra militara actuala, va cadé in sfer'a poterei nóstre. Noi potemu din positiunile nóstre actuale militare se mergemu ofensivu asupr'a Novi-Bazarului si apoi se ne aruncamu asupr'a Nisiului. Din acésta positiune potemu aperá teritoriulu actualu alu Turciei in contra ori-carei poteri. Numai prin ocuparea Bosniei predomnimu in privinti'a geografica asupra Serbiei, precumu predomnimu prin Transilvani'a asupra Romaniei. In façi'a evenimenteloru, ce s'au desfasiuratu pe peninsul'a Balcaniloru si in Bosni'a, ne erau numai dóue drumuri deschise: séu se ne fi luptatu cu multe necasuri si cu mari greutati pentru stapanirea Dalmatiei, séu se ocupamu positiunea Drinii. Sunt strategici teoretici, cari preferescu o positiune defensiva, dér' istori'a ne invétia, ca nici unu statu, care n'a luatu ofensiva destulu de timpuriu, nu si-a potutu conservá stapanirea. Aceia, cari dicu, ca noi prin poterea nóstra militara ne-amu fi potutu aperá, fora se fi facutu ocupatiunea, trecu cu vederea, ce influintia binefacatóre si ce efectu insemnatu a produsu ocupatiunea. Staturile mici vecine n'ar' fi cutezatu se ne atace deadreptulu, dér' ele s'ar' fi folositu intr'unu modu fatalu de ori-ce ocasiune si de ori-ce complicatiune si ar' fi devenitu astfeliu pentru noi periculóse. (In drépta strigate de bravo.)

Ministrulu de esterne c o m i t e l e A n d r á s s y: Inainte de tóte me oprescu la reportulu comissiunei budgetarie, care e unicu in feiulu seu si a resaritu, cá Minerv'a din capulu lui Jóe, elu contiene o acusatiune si unu votu de neincredere. Votulu comissiunii me acusa, ca asiu fi insielatu corpurile representative. Delegatulu Herbst se provóca la adresa, dér' acést'a a fostu compusa mai inainte, de a fi fostu ascultatu ministrulu si se distinge bine de reportu, adres'a dice, ca guvernulu a dechiaratu posibilitatea ocupatiunii cá eschisa, si acésta s'ar' fi intemplatu prin respunsulu la o interpelatiune din 9 Maiu (cetesce apoi tóte interpelatiunile si respunsurile respective ale guvernului in camere si delegatiuni spre a documentá, ca n'a eschisu niciodata ocupatiunea). Din aceste esplicatiuni, dice mai incolo, se póte deduce, ca ministrulu a vorbitu destulu de limpede si de positivu, dér' nu ca am insielatu cu voi'a mea corpurile representative. Adeveratu, ca nu potu negá, ca n i c i o d a t a n'am disu: v o m u o c u p á, dér' n'am potutu comunicá o tendintia inainte de congressu, de órece nimeni nu scie, cum se va poté realisá. Candu m'am dusu la congressu, m'am adressatu mai antaiu la Turci'a in privinti'a reintorcerei refugiatiloru. Guvernulu turcescu a indreptatu cestiunea la congressu. Noi nu poturamu vorbí inainte de congressu despre ocupatiune. Nime in Europ'a nu sciea, ca óre fi-va pace. Si apoi se fi facutu ocupatiunea inainte si se fi avutu lipsa intr'altu locu de poterile nóstre, atunci amu fi comisu o gresiéla atatu politica, catu si militara. — Cauta mai departe se arete causele si motivele, din cari nu s'au conchiamatu corpurile representative, nici inainte, nici dupa congressu; dupa aceea se intórce catra delegatulu Kuranda si dice: Starea actuala a Turciei numai erá de suferitu, ca noi nu mai poteamu asteptá, pana ce va cadé zidulu celu hâitu alu Turciei, ca ar' fi cadiutu asupra capului nostru. Kuranda a disu, ca Itali'a are in gandu o anecsiune, apoi, déca intr'adeveru ar' esistá astfeliu de idea, atunci n'ar' poté fi vorb'a de altuceva, decatu de Dalmati'a si unu argumentu mai bunu pentru ocupatiune nu mi-s'ar' fi potutu dá, decatu acest'a. Kuranda vorbi de compensatiuni, dér' chiaru ministrulu italianu respunse, „ca déca ar' fi cerutu elu o compensatiune pentru Bosni'a, ar' fi trebuitu se parasésca congressulu. Tractatulu din Berlinu nu da nimenui dreptulu la compensatiuni pentru Bosni'a si Herzegovin'a. Nimeni nu l'a cerutu si nici nu-'lu póte cere. — Mai incolo combate parerea lui Kuranda,

care a disu, ca erá de ajunsu se fi asiediatu numai garnisóne in Bosni'a si administratiunea se nu o fi luatu asuprane, aretandu, ca atunci amu fi avutu cu multu mai multe spese si amu fi fostu multu mai tare espusi periculeloru. Arata apoi, ca numai avendu administratiunea Bosniei in mana, potemu ocupá Novi-Bazarulu simplu cu garnisóne. Dupa aceea respunde delegatului Dr. Russ, care-'lu intrebase, ca e dreptu, ca s'a facutu fortificatiuni in Transilvani'a si in Galiti'a, ca acést'a nu mai e faima góla, ci o realitate, si ca n'a fostu numai o manevra a guvernului. Mai pe urma se intórce catra delegatulu Herbst, si dice: Asteptámu, ca Dr. Herbst se fi aretatu gresielele mele si drumulu, pe care trebuiea se mergu, dér' am asteptatu inzedaru. Dice, ca Herbst a sustienutu, ca si Austro-Ungari'a se fi facutu o conventiune cu Turci'a cá si Angli'a. Combate parerea lui Herbst in privinti'a conventiunii si apoi continua: d. Herbst a disu si aceea, ca s'ar' fi creatu unu prejuditiu periculosu pentru noi, ca ceea-ce s'a intemplatu adi cu Turci'a, se póte intemplá mane si cu noi. Eu nu impartasiescu nici intr'unu chipu parerea acést'a. Turci'a e unu statu conventionalu — unu statu, care e garantatu prin Europ'a, noi suntemu unu statu independinte, noi ne garantamu noi pe noi insine. Europ'a póte dispune de unu statu conventionalu, de Austro-Ungari'a niciodata, si ast'a nu i-a venitu prin minte nici unui statu. — Se incérca apoi, dér' fora succesu, a combate argumentele aduse de Dr. Herbst cu privire la trist'a situatiune financiara.

Apoi se apuca de delegatulu Demel, care a disu, ca numai Germani'a ne a bagatu in Bosni'a cu cugetu reu. Aici 'si arata Andrássy dragostea cea mare ce o are pentru Germani'a. Se nu créda delegatii, dise elu, ca Germani'a si mai alesu Bismarck a fostu cu vr'unu cugetu reu façia de noi, ci din tóta anim'a si cu cea mai mare sinceritate ne a sprijinitu in congressu, apoi impulsulu si ide'a ocupatiunei n'a venitu dela Germani'a, ci dela Angli'a, amic'a Turciei. Combate tóte suspitiunile redicate de Demel in contra Germaniei si dice, ca Germani'a n'a avutu nici o intentiune rea cu statulu nostru, candu ne-a indemnatu si ajutatu se ocupamu Bosni'a, ca-ci din Germani'a ne a scosu de multu. „Demel a disu, ca pana acum'a am avutu o Austria constitutionala intemeiata pe doue elemente si ca ea s'ar' sgudui prin ocupatiunea Bosniei si a Herzegovinei, acésta este o téma cu totulu nefundata. Nici ponderanti'a politica a acestoru tieri, nici cea geografica nu e in stare de a smulge monarchi'a din centrulu seu de gravitatiune. D. delegatu a mai disu, candu vomu fi odata in Bosni'a, va cautá se mergemu si mai departe. Déca suntemu acolo, potemu se mergemu mai departe, dér' nu trebuie si nici nu vomu merge. La tóta intemplarea positiunea ce o avemu nu e nicidecumu rea."

Inaltu ordinu de di.

Ostasi!

Este astadi unu anu, de candu viteji'a si rabdarea vóstra invinse tóte primejdiile, tote greutatile, si voi intrarati biruitori in Plevn'a. Acésta marétia di trebuie se remana nestérsa din inimele vóstre, nestérsa din paginile istoriei óstei.

Ati vediutu cu cata mandria, cu cata veselia si recunoscintia v'a primitu tiér'a, candu v'ati intorsu din lupta; in tóte orasiele, in tóte satele a fostu serbatóre, dér' mai alesu capital'a, anim'a tierei, va aretatu catu natiunea scie se pretiuésca folósele ce ea a dobenditu cu sangele vostru si ca iubirea ei se va intinde si mai multu de aci inainte asupra vóstra.

Ostasi! in solemn'a di de astadi fiecare din voi se multiumésca a totu poternicului, ca a intaritu braçiulu seu spre a aperá patri'a si se 'si faca fagaduinti'a, ca ori candu tiér'a va avé trebuintia de voi, ea ve va gasí, cá la Plevn'a si pe Mine in capulu vostru.

Datu in Bucuresci, astadi 28 Nov. 1878.

Carolu.

Program'a noului ministeriu romanu.

In 27 Nov. v. d. presiedinte alu consiliului de ministri a datu cetire, la Senatu si Camera, urmatoriului programu ministerialu:

D-loru Senatori! d-loru Deputati!

Indeplinimu o datoria constitutionala espuindu d-v. in puçine cuvinte ideile, care inspira pe membrii cabinetului Mariei Sale Regale.

Pe catu timpu situatiunea Romaniei in façi'a celorlalte state europene nu erá bine definita, preocuparile romaniloru au fostu concentrate mai alesu asupra afaceriloru esterióre. Astadi independenti'a patriei nóstre fiindu unu faptu indeplinitu, silintiele tuturor'a trebuie se aiba de tienta nestramutata intarirea acestei noue positiuni, datorite labórei, abnegatiunei si curagiului a mai multoru generatiuni de buni patrioti.

In afara ministeriulu va cautá a pastrá cele mai bune relatiuni cu tóte poterile. Elu va staruí, cá tractatulu de Berlinu se fia din parte-ne esecutatu cu lealitate si va cere, prin calea indicata de constitutiune, convocarea catu se póte mai neintardiata a Cameréloru de revisiune, care voru avé a modificá art. 7 din legea fundamentala a tierei. Totodata ministeriulu va pune o deosebita ingrijire cá Romani'a, intrandu in situatiunea ce i s'a asicuratu prin actulu, care a restabilitu pacea in Orientu, se-'si véda drepturile sale de statu independentu pe deplinu asicurate.

In intru, preocuparea constanta a cabinetului va fi de a veghiá, cá justiti'a se fia neatinsa de luptele politice, cá legile se fie respectate cu santiania, cá ordinea si economi'a in finantie se fia asicurate in modu permanentu, cá functionarii statului se-'si indeplinésca indatoririle loru intr'unu modu scrupulosu si consciintiosu. Ne vomu pune astfeliu tóte silintiele a asigurá tuturoru cetatieniloru ocrotirea interesseloru loru legitime, — tierei unu mersu regulatu si stabilu alu tutuloru ramureloru administratiunei publice.

Compunerea insesi a ministeriului este, credemu, o garantia, ca libertatea alegeriloru va fi asigurata tuturoru cetatieniloru.

Vomu lucrá in fine se stabilimu, sub scutulu legei si alu libertatiei, multiumirea tuturoru, pacea interna — calea cea mai sigura, care conduce natiunile spre prosperitate si civilisatiune, — singurulu mediulocu de a intarí positiunea redobendita de statu independentu, si de a atrage spre noi, in modu constantu, simpatiile si bun'a vointia a Europei

I. C. Bratianu, D. Sturdz'a, I. Campinénu, Eug. Statescu, M. Pherekydi, G. Cantili.

Discursulu deputatului Parteniu Cosm'a,

tienutu in siedinti'a camerei Ungariei la 25 Nov. c. n. 1878

(Urmare si fine.)

Si óre, d-loru! avemu noi causa de a ne caí de acést'a fapta a romaniloru? Óre Romani'a vediendu-si realisate odata aspiratiunile sale — cumu s'a folositu de positiunea s'a pentru a'si poté impliní chiamarea? Eta cumu: S'a pusu la lucru cu tóta seriositatea pentru a'si regulá trebile sale interne astfeliu, cá se merite increderea si sprijinulu Europei. Si-a facutu o constitutiune democratica cu regimu intr'adeveru parlamentaru. Cá odata pentru totdeun'a se scape de inevitabilele frecari interne, produse prin intrigele numerosiloru pretendenti de tronu — si a intemeiatu o dinastia ereditara cu principe strainu. A eliberatu pe tieranu si inca mai intieleptiesce decatu noi, ca-ci acolo s'a esecutatu legea din oficiu intr'unu anu de dile, dér' la noi nici chiaru astadi dupa 30 ani dela promulgare ea nu este preste totu esecutata. Ne a premersu cu desfiintiarea pedepsei trupesci, ma a desfiintiatu de multu deja si pedéps'a de mórte, ceea ce in parlamentulu nostru cu ocasiunea desbaterei asupr'a codicelui penalu s'a amintitu cu ironia, inse ei n'au causa de a'si regretá faptulu. A introdusu casatori'a civila obligatóre ceea ce noi nu cutezamu a face. A secularisatu averile manastiresci, ceea ce noi nici preste unu seculu nu vomu cutezá a face, si prin ast'a a pusu pe ministeriulu de instructiune publica in positiunea de a infiintiá mai multe facultati si o multime de scoli poporali, incatu adi in Romani'a nu este nici unu catunu macaru, care se nu aiba celu puçinu o scóla. In justitia in loculu legiloru vechi si alu dreptului consvetudinaru a introdusu codicele celu mai perfectu; ér' noi nici astadi n'avemu codice civilu. In procedura a introdusu oralitatea si inmediatitatea, ceea ce noi nu cutezamu a face, ér' in criminale institutiunea de jurati, pentru care noi ne dechiaramu a nu fi inca destulu de maturi. Si au provediutu tiér'a cu cali ferate, si déca au avutu si ei pe Waringii loru, cá si noi, ei totusi au observatu insielatiunea mai de timpuriu decatu noi si au scapatu de ei mai cu puçine daune decatu noi. Au infiintiatu o multime de spitaluri, asiluri si alte institute escelente de binefacere.

Cu unu cuventu in timpu scurtu a pusu base solide la toti acei factori, cari sunt in stare se ridice, civiliseze si intarésca pe unu poporu remasu in deretu nu din vin'a s'a ci din vitregitatea timpuriloru, si in timpulu celu scurtu de 20 ani au facutu unu progressu atatu de admirabilu incatu unu asemene nu este in stare se produca nici o natiune. Afara de acestea cu diligentia de feru a lucratu pentru formarea poterei armate dupa sistemulu celu mai corespundietóru, si si au consolidatu financiele astfeliu, incatu au fostu in stare a purtá unu resbelu cumplitu cu escedente in budgetu. Si, candu a batutu ór'a pentru eluptarea independintiei patriei loru, toti cá unulu au saritu inaintea redouteloru neespugnabile ale celui mare, cumplitu si vitézu inimicu; — ce e dreptu insoçiti de surisulu curiosu si compatimitoru alu Europei, dér' in curendu s'au reintorsu intimpinati in calea loru de triumfu de admirarea si stim'a Europei, pentru ca au doveditu in modu eclatantu inaintea lumei, ca colo josu la Dunare esista unu poporu bravu si tineru, care 'si cunósce chiamarea s'a européna si este in stare a si o si impliní, unu poporu, a carui aliantia póte fi pretiósa pentru ori si cine. Repetu domniloru, ar' fi óre mai bine pentru noi si pentru Europ'a, déca catastrof'a, inceputa, dér' inca departe de a fi terminata, ar' fi aflatu in loculu Romaniei de astadi acele 2 principate neputintióse, cari pe cum le inzestrase congressulu nu erau in stare nici a trai nici a muri? Erá mai bine óre de noi déca russulu in calea s'a spre Turci'a aflá 2 tierisióre, cu cari nici de vorba nu stá, ci pentru inlesnirea operatiuniloru inghitiá simplu pe Moldov'a, ér' pe cealalta sub pretecstu de aperare póte o ocupamu noi? Eu asiá credu, ca la acést'a intrebare fiecare omu seriosu prea usioru 'si póte dá respunsulu, si trebuie se se bucure, ca avemu unu vecinu pe a cariui'a sprijinu eficace potemu contá la timpulu seu.

Dice mai departe dlu ministru-presiedinte: Eu n'am vorbitu despre popórele slave, ci in genere despre popórele din orientu, si domnii deputati dóra voru permite, ca acolo, afara de popórele slave se mai afla si alte ginti". „Am vorbitu despre caderea sub potestatea Russiei si eu nu aflu periculu pentru monarchi'a austro-ungara in aceea, ca popórele slave dupa individualitatea loru s'ar' poté desvoltá, ferici si ajunge la bunastare, — ci 'lu aflu intr'aceea déca popórele slave — sum convinsu in contra interessului loru propriu — consiliandu-se intr'o masa sub varg'a de feru a Russiei, ar' inecá popórele neslave, ce se afla printre densele in orientu." Deci garanti'a ce o cere o aflu de o parte intr'aceea, cá ori astadi seu ori candu va devení impossibila sustienerea domnirei turcesci, — popórele neslave din orientu se védia, ca au pe cine se redimá, cá se nu le inghitia marea, cá ele se remana greci, romani, etc." — Intru tóte sum de acordu cu opiniunea dlui ministru-presiedinte si o iau spre placuta scire. Eu inca doresCu, cá popórele neslave din orientu se póta priví in noi pe amicii loru, pe binefacatorii loru, si in casu de lipsa pe aliatii loru. Primescu promissiunea dlui ministru-presiedinte dreptu arvuna pe viitoriu, ca-ci trecutulu nu o prea justifica, de o deductiune corecta din trecutu nu o potu considerá. Ma 'mi place a crede, ca acést'a promissiune este si unu respunsu la man'a ce chiaru in dilele acestea, prin semne fórte visibili, ni se intinde din partea Romaniei. Cá inse acést'a se fie possibilu, dorescu cá pe viitoru si in patri'a nóstra se se inaugureze o politica interna mai corespundietóre intentiunei indicate; ca-ci altmintrea nu credu se fia posibila realisarea unei aliantie sincere cu orientulu si in specialu cu Romani'a, de cumva aici acasa cu acelasi elememtu vomu tractá totu asiá cum am tractatu pana aici.

Continua in fine d-nulu ministru-presiedinte ca: dupa convingerea d-sale astadi in Europ'a unu statu numai asiá póte esistá, cá potere mare, déca nu numai nu voiesce a cucerí, dér' nici insusi nu desperéza nici altii nu se indoiescu, ca atunci, candu 'si vede periclitate interessele, este gat'a a 'si pune in cumpana tóte fórtielei si candu nu numai insusi este consciu de poterea s'a, ci este si in stare a convinge despre acést'a si pe altii etc. Are tóta dreptatea d-nulu ministru-presiedinte candu afirma, ca actiuni mari numai state poternice le potu efeptuí; eu inse tragu la indoiéla, ca noi amu fi atatu de poternici catu se potemu realisá cu succesu politic'a espansiva, eu nu credu, ca inimiculu nostru comunu ar' avé curagiulu se ne desconsidere asiá, precumu 'lu vedemu, ca o face, déca ne-ar' tiené atatu de tari, precumu 'si inchipuesce d. ministru-presiedinte. Eu dorescu, ca asiá se fie cumu dice d. ministru-presiedinte. Inse d-loru! in ce sta poterea unui statu? In multiamirea si fericirea tuturoru civiloru ce compunu statulu, pentru ca numai aceste producu contielegerea si acelu patriotismu, care ne face cá atunci candu suntemu in periculu nu numai din datorintia si din fric'a de lege, ci cu adeverat'a insufletire se ne sacrificamu vieati'a si averea pentru interesele patriei. Dér' dicu acést'a numai atunci se póte ajunge, candu fiecare fiu alu patriei se va simtí fericitu si nici unulu nu va esperiá, ca intre densulu si alti concetatieni ai sei se face diferentia.

Ei bine, d-loru! asiá este la noi? Cu durere trebuie se dechiaru ca nu este asiá! patri'a nóstra o compunu mai multe nationalitati, dintre cari inse cu cele nemaghiari nu se tractéza astfeliu, cá ele se se póta simtí multiamite si fericite. Recunoscu, ca pentru acést'a stare a lucruriloru nu este respundietoru numai guvernulu, ci sunt respundietori toti chauvinistii maghiari din tiéra, cei din camera, cá cei din afara de camera, cei dela jurnalistica cá si cei din satele municipieloru. Isi are inse si guvernulu partea s'a si inca buna parte de responsabilitate, pentru ca elu este chiamatu a esecutá legea, apoi elu a esecutat'o astfeliu, incatu cu deosebire intre romani a pornitu unu resbelu de esterminare. A fostu unu timpu, onorata casa! candu legislatiunea conscia de chiamarea s'a, si neputendu ignorá faptulu, ca in tiér'a acést'a esistu diferite natiunalitati, s'a nisuitu se satisfaca dupa potintia si in acést'a privintia si pentru multiamirea drepteloru pretensiuni ale natiunalitatiloru a adusu asiá numit'a lege „pentru egal'a indreptatire a natiunalitatiloru." Inse acést'a lege servesce astadi numai spre a desradacin'a din peptulu nemaghiariloru credinti'a ce au avut'o in santiani'a legii. Ca-ci astadi nimenui nu'i este permisu se observe acést'a lege, ci din contra ori cui, dela ministrulu pana la celu din urma notaru comunalu — i este permisu se o calce, nici spiritulu, nici liter'a acelei legi nu se mai respectéza. Nu voiu se enumeru aci, casurile speciali de nemultiamire, pentru ca acelea nu se potrivescu in cadrulu acestei discussiuni, voiu serví si cu de acelea, déca va fi de lipsa, si déca ni se va trage la indoiéla asertiunea, la desbaterea budgetului, de astadata me voiu marginí la cateva momente mai generali si mai cu séma la unele fapte ale guvernului actualu

Totu ce au facutu guvernele de mai nainte in favórea nationalitatiloru sub guvernulu actualu s'a redusu la nula si in specialu romanii sunt respinsi de pe tóte terenele si persecutati sistematice. Se nu amintescu de altele, ajunga devastatiunea, ce s'a pusu la cale intre deregatorii romani dupa suspinderea legii de inamovibilitate a judecatoriloru. O mare parte a deregatoriloru s'a destituitu, mare parte s'a pensionatu inainte de timpu fora resonu si fora causa sufficienta, ér' cati au mai remasu, mai pe toti i-a resfiratu ministrulu de justitia mai prin tóte unghiurile tierii, numai la loculu loru naturalu intre romani nu i-au lasatu si peste totu in 10 ani de dile nici pe unu diregatoriu de romanu nu l'a inaintatu. Inse façia de actualulu ministru de justitia sum datoriu cu satisfactiunea, ca pentru acést'a devastatiune d-s'a nu este respundietoriu; ca-ci de candu am onóre a'lu cunósce, mi-am castigatu firm'a convingere, ca d-s'a nu este capabilu a face cuiv'a nedreptate. Ba din contra, intrarea

d-sale in ministeriu am salutat'o cá inaugurarea unei ere mai drepte in guvernu.

Se mai amintescu numai un'a: e lucru sciutu, ca majoritatea locuitoriloru din Transilvani'a — romanii, inca totu persistu in passivitate, inca totu se retienu dela folosirea drepturiloru politice. Si ce este caus'a principala a acestei passivitati? Se incetamu odata cu suspicionarile si se nu cautamu adeverat'a causa a reului aiurea, ci se o cercamu acolo unde este. Este anomali'a, ca noi desi tienemu, ca suntemu representanti'a unei tieri, — numai pentru paralisarea romaniloru din Transilvani'a — formamu o camera alésa pe bas'a a doue legi electorali cu censuri diferite. Eu fora a me teme, ca faptele me voru dá de minciuna, cutezu a afirmá, ca: déca si pentru Transilvani'a s'ar' aduce o lege electorala drépta, déca s'ar' introduce numai cea din Ungari'a, — romanii transilvaneni nu s'ar' mai retrage. Nu me mai estindu si asupr'a altoru cestiuni, ca-ci precumu disoiu, nu este aci loculu, ci cu dorere constatezu: ca pe catu cunoscu eu poporulu romanu si credu, ca-'lu cunoscu bine, acel'a a ajunsu deja la atat'a, incatu elu tiene, ca: nimicu numai are de perdutu. O stare acést'a, d-loru, ce nu 'si-o póte dorí nici unu statu si carea nu dovedesce tocm'a tari'a statului nostru, — si cu atatu mai vertosu atunci, candu din tóte partile se afirma, ca nemultiamirea este generala la tóte popórele Ungariei. Dreptu aceea, vediendu, ca prin politic'a atatu esterna catu interna a guvernului s'a inauguratu o directiune periculósa pentru patri'a nóstra, proiectulu de adressa presentatu din partea comissiunei de 21, deórece acel'a pe lenga tóte ingrigirile sale, dupa interpretatiunea ce i s'a facutu, invólve incredere guvernului — nu-'lu primescu de basa pentru desbaterea speciala.

„Times“ despre Romani'a.

Diuariulu celu mai mare si mai latitu din lume „T i m e s“ din 28 Nov. se ocupa intr'unu articulu mai lungu de Romani'a, din care reproducemu si noi partile mai principale, cá se véda si cetitorii nostri, cumu se pronuncia anglesii asupr'a fratiloru nostri romani:

„Dupa ocuparea Dobrogei, — dise „Times“ — care s'a facutu printr'o proclamatiune insemnata, se deschisera indata corpurile legiuitóre ale Romaniei. Domnitoriulu promite poporatiuniloru Dobrogei de diverse nationalitati si confessiuni prin proclamatiunea s'a, ca de aci incolo le voru fi asigurate famili'a, religiunea si casele tuturoru locuitoriloru. Mahomedanii se voru bucurá in tóta privinti'a de aceea protectiune. Dobrogea dela 1 Ianuariu 1879 va fi crutiata de tóte acele tacse grele, ce le-a portatu sub guvernulu turcescu si numai de aci incolo va cunósce, ce va se dica unu guvernu luminatu. Romanii cu administratiunea si organisatiunea Dobrogei, care inca este o provincia paraginita, cá tóte provinciile imperiului turcescu, voru documentá inaintea lumii, ca sunt buni administratori. Candu va fi lini'a ferata romana completata si capital'a Romaniei legata cu portulu marinu Chiustengea, atunci acestu portu va aduce mari venituri, cari se voru poté intrebuintiá spre redicarea provinciei celei noue. Principele Carolu a disu, ca chrestinii si mohamedanii voru fi deopotriva inaintea legii, dér' realisarea acestei idei frumóse nu-i va fi tocmai usióra, din causa, ca romanii n'au datu evreiloru drepturi egale cu celelalte confessiuni, si de aceea a intervenitu congressulu din Berlinu in favorulu evreiloru. „Times“ apara pe evrei in contra romaniloru si combate tóte motivele, cate se potu aduce in contra evreiloru. Mai incolo adauge, ca déca nu voru dá drepturi evreiloru, atunci nu voru poté pune nici pe mohamedani pe o trépta cu chrestinii, de aceea Domnitoriulu Carolu se védia, cá se multiamésca pe mohamedani, cá Europ'a se n'aiba causa dé a se caí, ca a datu Dobrogea Romaniei.

Mohamedanii, cá ori-care altu poporu, se voru portà bine, déca voru fi bine tractati, déca religiunea loru va fi respectata, atunci si loru nu le va paré reu pentru unu guvernu, care i-a apasatu pe ei, cá si pe chrestini. Chiaru déca mohamedanii s'ar' portá catra romani neleali, n'au se astepte dela nici o potere nici unu ajutoriu, nici pe façia, nici pe ascunsu. Mahomedanii n'ar' poté capatá ajutoriu nici din Constantinopolu, ca Europ'a a ruptu tóte legaturile intre ei si Constantinopolu si déca romanii n'ar' realisá promissiunea Domnitoriului loru, ar' meritá se-i condamne lumea. Viitoriulu Romaniei este discutatu in discursulu tronului, care e indreptatu atatu catra poterile europene, catu si catra romani. Elu vorbesce cu o justa mandria despre ce au facutu romanii in timpulu resbelului dintre Russi'a si Turci'a. Romanii au afirmatu si au asiguratu independinti'a loru prin multe sacrificii si prin viteji'a ostasiloru pe campulu de bataia. Ori-cine va recunósce dreptatea acestei laude. Romanii erau tractati de ómeni usiurei si nepasatori, dér' ei au aretatu, ca sciu si potu se faca mari sacrificii pentru independenti'a loru, éra Plevn'a a doveditu, ce ostasi sunt romanii. O alta dovéda, despre ce promitu romanii pentru viitoriu, mai e si staruinti'a, cu care au resistatu in-contr'a dictaturei russesci si in contra silintieloru Russiei, de ai face vasali. Déca romanii ar' fi fostu spriginiti de vre-o potere mare, atunci poporulu romanu s'ar' fi luatu la lupta pentru Basarabi'a cu uriasiulu seu vecinu. Romanii au probatu pana la evidentia, ca numai state independinte potu pune stavila inaintarei valului slavu catra Bosporu. State independinte, fia acelea chiaru slave, cá Bulgari'a, séu latine, cá Romani'a, nu voru renunciá nici odata la libertatea loru, cá se se puna sub despotismulu muscalescu. Romani'a dupa positiunea s'a geografica trebuie se tientésca intr'acolo, cá se devina unu statu modelu in tóte privintiele. Romani'a pe viitoriu se'si iè de modelu in sistem'a caliloru ferate, in instructiune, in administratiune, in justitia pe Elveti'a si Belgi'a, cá se-si asigureze viitoriulu seu. Europ'a niciodata nu s'ar' poté invoi, cá aceste doue individualitati politice se se stérga. Romani'a caute se devina Belgi'a orientala, ca are cá si Belgi'a doui vecini poternici si rivali, ca precumu are Belgi'a pe Franci'a si Germani'a, asia are si Romani'a pe Russi'a si pe Austri'a. Pentru Austri'a independinti'a Romaniei este totu atat'a de insemnata, cá pentru Angli'a independinti'a Belgiei.

Cu tóta positiunea importanta a Romaniei inse, déca nu va fi intieleptiesce administrata, totusi va fi in viitoriu data pradei si sacrificata. Pórt'a inca 'si inchipuieá, ca Europ'a apuséna va sari si a doua óra in ajutoriulu ei din causa, ca stapanesce pamentulu celu mai rîvnitu din Europ'a. Ea a crediutu, ca poterile apusene numai o speria, inse candu voru vedé, ca ostile russesci mergu catra Constantinopolu, nu-o voru lasa-o, dér' s'a insielatu amaru. Poterile apusene vedeau, ca unu guvernu, care nu potea séu nu voieá se tiena Turci'a in buna stare, nu potea se fia o bariera permanenta in contra Russiei. Asiadér' turcii fura tractati tocmai, dupa cumu s'au portatu. Romanii se studieze cu mare atentiune pagin'a acést'a din istori'a Turciei. Din fericire ei sunt unu poporu, care jubesce progressulu si au facutu mari progresse materiale in cei douedieci de ani din urma, cumu n'a facutu nici unu poporu micu cá ei, cu esceptiune de libertatea religiósa. Ei s'au aretatu doritori si apti de a stabili la densii practic'a natiuniloru civilisate. Déca voru se aiba o positiune avantagiósa in viitoriu, atunci se mérga inainte pe calea, pe care au apucatu. Dice mai departe, ca Romani'a se delatureze din constitutiunea s'a intoleranti'a si atunci tóte poterile voru spijiní Romani'a in tóta privinti'a. Faca romanii din statulu loru unu statu modelu de administratiune si atunci potu se astepte spriginu dela poterile apusene, ca dela Russi'a, macaru ca e vecin'a loru, n'au ce asteptá, ca nu e nicidecatu protectori'a loru naturala, pentru-ca ei se tienu de famili'a natiuniloru occidentale prin rasa, prin limba, prin activitatea comerciala, prin simpathiele politice si prin institutiunile loru representative.“ —

Ocuparea Dobrogei.

Cetimu in „Monitoriu“: D. ministru de interne a primitu urmatórele telegrame dela d-nii prefecti din Dobrogea:

„Tulcea, 24 Nov. 1878.

„Aséra, intregulu orasiu era iluminatu. Edificiele publice din fondurile primariei. Corporatiunile diferiteloru nationalitati asemenea au iluminatu arcurile loru de triumfu Tóte casele si magasinele iluminate de particulari. Musicele infanteriei si rosioriloru au percursu orasiulu cu facle, cantandu retragerea. Poporatiunea, si cu acést'a ocasiune, a aretatu multu entusiasmu. Aclamatiuni desu repetate s'au auditu prin orasiu pana dupa mediulu noptiei.“

„Tulcea, 24 Nov. 1878.

„D. administratoru de Babadagh anuncia, ca eri 23 curinte, a primitu adio dela delegatii guvernului russu. „S'a celebratu Te-Deum in tóte templele; bandier'a romana a fostu redicata pe tóte autoritatile publice. Sér'a, orasiulu a fostu iluminatu. Poporatiunea linistita.

Chiustenge, 26 Nov. 1878.

Eri 25 curinte, pe la orele 2 postumeridiane, a sositu batalionulu 4 de venatori cu d. colonelu Gorjanu si d. maioru Ioanoviciu; autoritatile civile si mare parte a poporatii au primitu trupele romane cu urari entusiaste. Comunitatea elena a oferitu comandantului panea si sarea traditionala. Unu serviciu divinu a avutu locu la biseric'a greca, dupa care armat'a a defilatu strabatendu stradele importante pana la piati'a principala a orasiului, cu music'a regimentului 4 in frunte. Entusiasmulu, cá si in diu'a de 23, indescriptibilu. Nóptea iluminatia. Music'a a fostu lasata la dispositiunea coloniei elene, care a sorbatoritu venirea armatei cu patriotismulu celu mai mare. „O manifestatiune imposanta a avutu locu dinaintea resiedintiei. „Am multiumitu in numele guvernului la strigatele entusiaste de: „Traiesca AA. LL. RR. Domnitoriulu si Dómn'a Romaniloru“! „Adi diminétia a sositu si o bateria de artileria. Trupele instalate catu s'a potutu mai bine.“

REGULAMENTU

pentru stabilirea si perceperea tacseloru in Dobrogea.

§. I. Contributiuni directe si vami.

Art. 1. Impositulu timbrului si inregistrarii, impositulu asupr'a beuturiloru spirituóse si tacsele vamale de importatiune si esportatiune, actualmente in vigóre in Romani'a se aplica si teritoriului cedatu Romaniei prin tractatulu dela Berlinu.

Art. 2. Modulu de perceptiune va fi celu ficsatu prin legile, regulamentele si tarifele aplicate in Romani'a pentru fiecare din aceste contributiuni.

Art. 3. In privinti'a sarii se va urmá conformu legislatiunii romane asupr'a materiei.

Art. 4. Comerciulu tutunuriloru in Dobrogea este liberu.

Art: 5. Fisculu va percepe asupr'a tutunuriloru, tabacuriloru si tigariloru de provenintia straina, ce se importa in Dobrogea, o tacsa vamala de lei 500 la sut'a de kilograme.

Art. 6. Tutunurile, ce se cultiva in interiorulu Dobrogei, sunt supuse in folosulu fiscului la o tacsa de 75 lei pentru 100 de kilograme. Perceptiunea acestoru tacse se va regulá prin instructiuni speciale.

Art. 7. Tutunurile, provenindu din Romani'a, sunt supuse la importatiunea loru in Dobrogea la o tacsa de 75 lei pentru 100 de kilograme. Aceste tutunuri voru fi insoçite de certificate de origina, eliberate de autoritatile locului de provenintia.

§ II. Contributiuni directe si domenie.

Art. 1. Dijm'a, impositulu pe capitalulu imobiliaru in orasie si sate, impositulu pe venitulu imobiliariu in orasie, impositulu de 3 la 100 asupr'a lucrului agricultoriloru si mestesiugariloru, asupr'a castigului comerciantiloru si fabricantiloru, impositulu pentru scutirea din armata, impositulu pe valórea locativa a carciumeloru, cafeneleloru, bacaniiloru, restauranteloru, tacsa de 2 jum. la 100 pe vendiarea viteloru, tacsele pe mori, pe debitele de tutunuri, si ori-ce alte dari directe in vigóre catre statu, sunt si remanu desfiintiate.

Art. 2. Legea din 1873 pentru licentiele de beuturi spiritóse se pune in aplicatiune in tóta intinderea Dobrogei, cu incepérea dela 1 Ianuariu 1879. Reglemente si instructiuni ministeriali voru stabili tacsele ficse de perceputu, dupa poporatiune, conformu citatei legi.

Art. 3. Unu recensementu se va face de urgintia prin comunele urbane, spre a se impune la patenta si la impositulu fonciaru, conformu legiloru romane, comerciantii, industriasii si proprietarii de imobile din disele comune, cu incepere dela 1 Ianuariu 1879. Instructiuni ministeriale voru ficsá epoc'a acestui recensementu, durat'a s'a si clas'a, carei'a va apartiené, dupa poporatiune, fiecare orasiu.

Art. 4. Toti locuitorii, cari voru posedá acte de proprietate (tapi) in regula, dela guvernulu otomanu, pentru cultura pe teritoriulu Dobrogei, voru fi liberi a-'si cultivá pamentulu, scutiti de orice dare in cursulu anului 1879.

Art. 5. Dreptulu de a intretiené si a pasiuná oile, caprele si rimatorii pe domeniulu statului se va cumpará obligatoriu, cá si pe trecutu, de toti proprietarii, cu pretiu de 1 leu de capu de oie si capra, si de 60 bani de capu de rimatoru.

Art. 6. Importatorii de oi, capre, rimatori, aduse in Dobrogea pentru érnare, voru fi supusi la aceeasi dare, ce se va percepe dupa instructii speciali prin biurourile vamale.

Art. 7. Recensementulu generalu, ce e a se face in Romani'a in anulu viitoriu, se va intinde si asupra Dobrogei.

Art. 8. Inchirierea si arendarea imobilieloru si veniturilorn domeniale se voru face conformu legislatiunii actualmente in vigóre in Romani'a.

Art. 9. Organisatiunea financiara romana si impositele directe din Romani'a voru intrá in aplicatiuni in Dobrogea cu incepere dela 1 Ianuariu 1880.

Art. 10. Legile romane de perceptiune si legea de urmarire voru fi aplicabile in Dobrogea, intru catu nu voru fi contrarii dispositiuniloru regulamentului de façia.

§ III. Despre monete.

Art. 1. Monetele cu cursu obligatoriu in Romani'a voru fi singurele admise in casele statului si date in parti de catra acestea, pe totu teritoriulu Dobrogei.

§ IV. Dispositiuni transitorii.

Art. 1. Pana la 1 Ianuariu 1879, nu se va percepe nici o tasa de timbru séu inregistrare in tóta intinderea teritoriului Dobrogei. („Monitoriulu“).

Diverse.

(A n i v e r s a r e a l u a r e i P l e v n e i.) Diu'a de 28 Nov. (10 Dec.) s'a serbatu in tóta Romani'a cu mare solemnitate. Stradele Bucuresciloru erau impodobite cu drapele, dupa Te-Deum a avutu locu

la casarm'a Alesandru unu banchetu, datu de gard'a cetatianésca oficieriloru din garnisóna. La acestu banchetu au luatu parte d-nii ministrii I. Bratianu si Cantilli, d. generalu Manu si unu oficieru elvetianu. Oficierulu elvetianu a redicatu unu toastu pentru Romani'a inainte-mergetóre a civilisatiunei in Orientu. D. Bratianu a respunsu. Sér'a a fostu banchetu la palatu, unde au luatu parte toti oficierii, ce se aflau in Bucuresci.

(„Monarchi'a austro-ungara-romanésca!") „Augsburger allg. Ztg." publica in Nr. seu dela 7 Dec. o corespondintia din Bucuresci, care dice din cuventu in cuventu: „Inca de mai multe luni incóce s'a formatu intre boiéri, embrionulu unei partide, care tientesce la aceea, cá se unésca Romani'a cu monarchi'a austro-ungara asia, ca Valachi'a, Moldov'a, Dobrogea, Bucovin'a, Transilvani'a, si comitatulu Maramuresiului — se constitue unu regatu, care séu se devina o secundogenitura a dinasthiei habsburgice, séu unita cu Ungari'a si Austri'a, se formeze monarchi'a austro-ungara-romanésca. Sgomotele asupra acestoru planuri amutîsera curêndu dupa nascerea loru. Acuma inse circula din nou si inca in modu mai pronunciatu, ca-ci aceste sgomote vorbescu acumu si de aceea, ca planurile memorate sunt bine vediute in anumite cercuri vienese, pe cari numai trebuie se le numescu mai deaprópe." — Este caracteristicu, ca corespondentulu lui „Augsb. allg. Ztg.", care mai eri alaltaeri impartise Romani'a intre Russi'a si Austri'a, vine acuma si voiesce se faca din Romani'a unu regatu mare romanescu sub scutulu dinasthiei habsburgice! —

(Advocatu nou.) In 9 Decembre an. c. a depusu in Budapest'a censur'a advocatiala d-lu Franciscu Hossu Longinu, care, precumu ni se scrie, 'si va deschide cancelari'a in Dév'a. Ilu felicitamu pe acést'a noua cariera!

(Societatea de lectura „Andreiu Siagun'a") din Sibiiu a arangiatu in sér'a de 29 Nov. st. v. in memori'a marelui Archipastoriu Andreiu, in sal'a mare a seminariului andreianu, o siedintia publica cu urmatorea programa: 1. „Romanime multu cercata", poesia de Z. Boiu, melodia de D. Cuntianu, esecutata de chorulu vocalu. 2. „Cuventare ocasionale". rostita de Mateiu Voileanu, cl. curs. III. 3. „Sil'a", poesia de C. Boliacu, declamata de George Moianu, cl. curs. III. 4. „Hor'a Grivitiei, poesia de V. Alesandri, melodia de Grigorie Ventur'a, cantata solo de Ioanu Punteanu, cl. curs. III. 5, „Capitanulu Romano", poesia de V. Alesandri, declamata de Nicolau Borz'a, cl. curs. I. 6. „Unele datini ale poporului romanu la Craciunu", disertatiune de Leo Buzdugu, cl. curs. II. 7. „Resbunarea lui Statu-Palm'a", poesia de V. Alesandri, declamata de Ioanu Gavrusiu, cl. curs. III. 8. „Cisl'a„' cuartetu umoristico-satiricu, de C. Golombiovschi-Porumbescu.

(Dela curtea romana.) Domnitoriulu Carolu a primitu in audientia particulara Sambat'a trecuta pe d. comite de Hoyos, ambassadorulu Austro-Ungariei. Escelenti'a S'a a avutu onóre a remite din partea augustului seu suveranu, imperatului Austriei, Altetiei Sale Regale o scrisóre, prin care 'i respunde la aceea, cu care Domnulu a tramisu Imperatului-Rege marea cruce a ordinului „Stéu'a Romaniei".

(Daru Danaidu.) Unu diuariu americanu istorisesce urmatórea intemplare curiósa: In Rochester statulu New-York unu Irlandezu seracu era datoriu unui omu bogatu, dér' nu era in stare se-i plat́ésca. Bogatulu pêrî pe seracu pentru datoria, si esoperà pe bas'a incusei sale unu ordinu judecatorescu de esecutiune. Dér' in cuprinsulu Irlandezului seracu nu se aflá nimica pe ce se póta pune secuestru. Ce-e droptu in curtea datornicului erau doue scrófe mari si frumóse, dér' legea americana, totusi mai umana decatu a nóstra, dice espresu, ca doi porci, pentru sustienerea casei, sunt scutiti de esecutiune. Vicléuulu bogatu vediendu, ca pe calea legii nu póte pune man'a nici intr'unu chipu pe scrófele seracului, ce facù? se puse si cumperà doi purcei si ii tramite printr'unu omu la datorniculu seu, dicêndu, ca acei purcei ii a daruitu unu omu de omenia. Datorniculu vediendu purceii se bucurà fórte, dér' bucuri'a lui nu tienù multu, ca acuma veni bogatulu cu esecutoriulu si 'i luà scrófele, ca acuma seraculu nu mai potea invocá legea in aperarea s'a, ca elu avea patru porci si pe doi dupa lege ii potea secuestrá. Si istori'a asta americana este cumu este, dér' la noi pe campia se istorisesce unu lucru si mai curiosu cu unu bietu romanu. Unu omu avea unu juncu fórte frumosu si a amblatu pe la mai multe têrguri se-i capete sociu, dér' nu i-a potutu capetá. Odata se duce cu junculu seu éra la unu têrgu, unde veni din intemplare si judele cercualu (szolgabiro), care avea unu juncu tocmai cá alu omului. Judele indata ce vediù junculu omului se da pe giuru de elu si mai antaiu 'lu ia cu bun'a si dice, cá se-i vindia lui junculu. Omulu dise: „ba mai bine vinde mi-lu Domni'a ta mie." Destulu, ca omulu nu vrú se vindia junculu cu nici unu pretiu, atunci dise judele cercualu: „Lasa, ca te voiu face io de 'mi vei da tu junculu, n'am io grije", si asia s'a si intemplatu, ca nu trecù multu si judele cercualu puse pe unu omu din satulu, de unde era celu cu junculu, se incépa vrajba cu elu. Acest'a se luà la cérta, apoi la bataia. A dou'a di tramite judele cercualu gendarmii dupa omulu cu junculu, si mi-lu duce si mi-ti-lu baga intr'o temnitia umeda si putrósa si mi-ti-lu tiene vre-o trei dile numai cu pane góla uscata si cu apa, apoi a patr'a di se milostivi domnulu jude si-'lu chiamà inaintea s'a. Cumu-'lu vediù rise, cá unu satana si dise: „Nó, da mi-am pusu man'a pe tine, acumu junculu, séu de unde nu, unu anu de dile nu scapi din temnitia". Ce era se faca bietulu omu, indata porunci acasa la nevasta se-i tramita junculu si in modulu acest'a, domnulu jude cercualu isi imparechià junculu, éra bietulu omu scapà din nevoia si din necazulu in care-lu bagase totu judele cercualu. Vedi omulu acest'a 'si perdù junculu pe buna dreptate, cati nu vora fi patit'o, cá omulu cu junculu inca póte si mai reu.

(Restaurant'a juniloru frumosi.) — Asiá se chiama o eleganta restauranta, situata pe un'a din stradele principale ale Iasiloru, si ai carei musterii sunt siese tineri, alesi pe sprincéna totu unulu si uuulu si fiecare cu órecare positiune onorabila in societate. Pana mai acumu trei septemani, tinerii nostri erau siépte la numeru; atunci inse unulu din ei s'a logoditu si Dumineca trecuta trebuiea se 'si celebreze casatori'a. Astfeliu remasera numai siése, dér' unulu mai frumusielu decatu altulu si toti candidati de insuratóre. Unii din ei sunt mai multu, altii mai puçinu pretentiosi. Ba unulu mai hazliu, intr'o séra, pe candu 'si espuneau pe rendu titlurile si pretensiunile la insuratóre, ajunse atatu de departe cu modesti'a, in catu dise, ca de órace ar' fi prea mare jertfa din partea unoru parinti se dé si fata si zestre, densulu se multiamesce numai cu un'a din doue: parintii se 'si tiena fat'a si lui se 'i dé zestrea! — Precum vedeti, tinerii nostri nu sunt pretentiosi, si apoi sunt glumeti; adeverulu e, ca societatea loru ofera o placuta petrecere. Restaurant'a are o frumósa façiada cu geamuri mari pe strada si frumósele Iasiloru nu prea se potu pazi se nu arunce cate-o privire galesia spre aceste geamuri, candu trecu pe dinaintea loru. „Press'a".

Literariu.

(„Der Osten".) Numerulu 48 alu diuariului „Der Osten", care a intratu in alu 12-lea anu alu esistentiei sale si care apare in Vien'a, avendu de tendintia apararea interesseloru romane si slave, cuprinde urmatórea materia: Ceva din istori'a bisericei ortodocse in Transilvani'a; Revist'a politica; Resbelulu anglesu contr'a Afganistanului; Ocuparea Dobrogei de catra romani; Festivitatea Bleiweiss in Laibach. — Mic'a cronica: Propagand'a catholica in Romani'a; Spargerea unei casse de Werthheim; Debordarea lacului Cisknitz. — Economi'a poporala: Regularea Savei; Statistica romana; Societatea de asigurare „Anker". — Sciri noue si telegrame. — List'a tragerei loteriiloru. — Anunciuri. — Totodata fasciclulu celu mai nou „Das Lesestübchen" ilustratu, care se transmite gratis abonentiloru, contiene urmatórele: Insielatiune pentru insielatiune, humoresc'a de Paulu Fuchs; Ai patit'o, novelotta de C. Lehnert; Bomb'a négra, de Caroline Wild; O viétia linistita (grupa de fasani); Monitórele austriace pe Dunare; Domnulu actuariusu, humoresca de Dr. Stavenow; Hirt'a, insul'a paseriloru; Leopoldshütte lenga Strassfurt; Padurariulu dela Hohenerbfeld; Novel'a criminala de Wilhelmu Braunau; Pe Nume'a de A. Pfeifert; Quedlinburgu; Dobêndirea plutei; Mic'a Pepit'a; Nourii; Portulu Petropawlowsk din Siberi'a de Ostu; Gemenii; Humoristice; Ghicitorii si Rebusuri. — Ilustratiuni: Basilic'a dela San-Zeno in Veron'a; O viétia linistita (grupa de fasani); Monitórele austriace pe Dunare; Leopoldshütte lenga Stassfurt; Dupa venatóre; Quedlinburgu; Dobêndirea plutei; Mic'a Pepit'a; Unu imagiu de nuori; Portulu Petrapawlowsk din Siberi'a de Ostu; Gemenii; Humoristice; Ghîciturі si Rebusuri. — „Der Osten" impreuna cu fascicul'a ilustrata „Das Lesestübchen costa pe 3 luni 1 fl. 50 cr.

Ajutórie pentru ranitii din Bosni'a.

Brasiovu, 28 Nov. 1878.

Multu onorate d-le Redactoru! La 24/12 Octobre a. c. in Nr. 81 alu „Gazetei Transilvaniei" ati binevoitu a publicá colectele incurse dela 24 comune la subscrisulu comitetu nationalu romanu pentru soldatii raniti din Bosni'a si Herzegovin'a in sum'a de 234 fl. 68 cr. Ve rogu se publicati si list'a alaturata cu colecta dela 9 comune romane de 69 fl. 66 cr., lenga care adaugendu-se si ofrand'a dela du'a Sofi'a de Gidofalvi Albertu de 20 fl., precumu si venitulu concertului datu de dn'a Victori'a Statescu de 392 fl. 5 cr.: tóte acestea la olalta dau sum'a totala de 716 fl. 39 cr. v. a.

Despre administrarea acestoru oferte la locurile competente si cuitarea loru, precumu si multiamit'a, ce se aduce contribuentiloru de catra Escel. S'a d. ministru reg. ung. de interne, prin Ilustr. Sale d-nii Iuliu de Szentiványi, comite supremu si Iuliu de Roll, vicecomite, ve acludu spre publicare 2 harthii, traduse din limb'a maghiara in cea romana. Pre lenga cele de susu mai acludu in copia list'a dómneloru colectante din Brasiovu Mari'a Sacareanu, Elen'a G. Ioanu, Mari'a Priscu, Elen'a Sfetea, Elen'a Baiulescu si Elen'a Densiusianu, rogandu-ve se se publice si acésta impreuna cu relati'a comitetului reuniunei femeiloru romane din Brasiovu.

Brasiovu, in 28 Novembre 1878.

Comitetulu pentru ajutorarea soldatiloru raniti.
Ioanu Petricu, protop. si presied.

List'a de colecte dela urmatórele comune romane pentru soldatii raniti din Bosni'a si Herzegovin'a:

1. Comun'a Polyan dela 13 insi 1 fl. 82 cr., colectoru I. Solnay, parochu; 2. com. Lemni'a dela 12 insi 72 cr., col. I. Solnay, par.; 3. biseric'a pe Tocile in Brasiovu dela 45 insi 19 fl. 44 cr., col. Vas. Sfetea, par.; 4. Brasiovu-vechiu dela 149 barbati 16 fl. 50 cr., prin G. Persinariu, par.; deto dela 11 femei 9 fl. 70 cr., 9 fasii à 10 coti, 7 triangule, 4 compresse si 1 stergariu, prin dn'a preotésa Susan'a Persinariu; 5. com. Simonu bis. noua dela 14 insi 4 fl. 62 cr., prin I. Mosoiu, par.; deto 6. bis. vechia dela 26 insi 4 fl. 60 cr., prin N. Manoiu, par.; 7. Pórta Branului dela 15 insi 2 fl. 40 cr., prin I. Lungu, parochu; 8. dn'a Sofi'a de Gidofalvi Albertu in Brasiovu 20 fl.; 9. com. Tintiari colect'a in bani si bucate dela 10 insi 6 fl 76 cr., prin parochi si dela preotesele Mari'a si Rachir'a 40 deka scame; 10. Intorsuru-Buzeului dela 16 insi 3 fl. 10 cr., prin G. Zahari'a, invetiat. Sum'a dela 311 insi 89 fl 66 cr.

La 9/21 Sept. 1878 concertulu d-nei Victori'a Statescu 392 fl. 5 cr.; In 24/12 Octobre 1878 in Nr. 81 dela 24 comune s'a publicatu 234 fl. 68 cr. v. a.

Sum'a totala 716 fl. 39 cr. v. a.

Brasiovu, in 24 Novembre st. v. 1778.

Comitetulu nationalu rom. pentru ajutorarea ranitiloru din Bosni'a si Herzegovin'a.

(Va urmá.) Ioanu Petricu, presiedinte.

Pretiurile piatiei

din 13 Decembre st. n. 1878.

	Hectolitre.	fl. cr.		Hectolitre.	fl. cr.
Granu	fruntea	6 30	Mazerea		6.10
	midiulocu	5.60	Lintea		8.—
	de diosu	4.80	Fasolea		4.10
Mestecatu		4.60	Cartofi		1 75
Secara	fromósa	4.10	Sementia de inu		11.40
	de midiulocu	3.80	„ de cânepa		5.90
Ordiulu	frumosu	4.10		1 Chilo.	fl. cr.
	de midiulocu	3.70	Carne de vita		—.40
Ovesulu	frumosu	2.20	„ de rimatoriu		—.44
	de midiulocu	2.10	„ de berbece		—.24
Porumbulu		3.70		100 Chile.	fl. cr.
Meiu		4.80	Seu de vita prospetu		32.—
Hrisca		—.—	„ „ „ topitu		48.—

Cursulu la burs'a de Vien'a

din 13 Decembre st. n. 1878.

5% Rent'a charthia (Metalliques)	61.60	Oblig. rurali ungare	73.50
5% Rent'a-argintu (imprumutu nationalu)	62.80	„ „ Banat-Timis.	80.—
Losurile din 1860	113 —	„ „ transilvane	83.50
Actiunile bancei nation.	786.—	„ „ croato-slav.	75.75
„ instit. de creditu	230.28	Argintulu in marfuri	100.—
Londr'a, 3 luni	116.95	Galbini imperatesci	5.58
		Napoleond'ori	9.35
		Marci 100 imp. germ.	57.75

Editoru: Iacobu Muresianu.
Redactoru responsabilu: Dr. Aurel Muresianu.
Tipografi'a: Ioane Gött si fiiu Henricu.